

Commissiedebat Circulaire economie 20 april 2023

Op 20 april 2023 staat in de Tweede Kamer een Commissiedebat Circulaire Economie gepland. De waterschappen brengen graag een aantal punten onder uw aandacht.

Waterschappen hebben dagelijks te maken met de gevolgen van klimaatverandering: langere periodes van droogte afgewisseld met hevigere en langdurige regenbuien, met soms ernstige gevolgen zoals in Limburg in 2021. We zien daarom de noodzaak om in actie te komen voor het klimaat, onze planeet en toekomstige generaties. Doen we dat niet, dan kunnen waterschappen hun werk op termijn niet meer naar behoren uitvoeren en zijn droge voeten en voldoende schoon water op lange termijn niet meer te garanderen.

Meer urgentie en middelen voor circulaire economie

Met het Nationaal Plan Circulaire Economie (NPCE) worden stappen gezet in de goede richting. Het gaat alleen niet snel genoeg. De maatregelen zijn vooral verkennend en onderzoekend. We missen daarbij concrete, structurele beleidsmaatregelen. We vragen de Kamer om inzet op concretisering en uitvoering van de maatregelen.

Ook moeten de maatregelen (conform het IBO-rapport "Scherpe Doelen Scherpe Keuzes"¹) doorgekeurd worden op vermeden CO₂-emissie (CO₂-emissie die we niet uitstoten door genomen maatregelen).

Daarnaast zouden substantiële middelen vanuit het Klimaatfonds de ontwikkeling naar een circulaire economie een zet in de goede richting kunnen geven.

Is de staatssecretaris bereid om, conform het advies uit het IBO-rapport, de beleidsmaatregelen te concretiseren en door te laten rekenen op vermeden CO₂-emissie?

Wil de staatssecretaris in overleg met de minister voor klimaat en energie meer middelen vrijmaken voor de uitvoering van (structurele) beleidsmaatregelen die de ontwikkeling naar een circulaire economie kunnen versnellen, bijvoorbeeld uit het klimaatfonds?

Water is een grondstof

Voor de waterschappen en voor Nederland is voldoende schoon water van levensbelang. Tijdens de droge zomers van de afgelopen jaren hebben we gemerkt dat de beschikbaarheid van schoon

¹ Paragraaf 3.2.6. van het OBI-rapport: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/03/13/bijlage-2-hoofd-rapport-ibo-klimaat>

en voldoende water ook in Nederland niet vanzelfsprekend is. Daarom moet water als grondstof worden meegenomen in de uitvoering van het NPCE.

Zet in op waterbesparing en hergebruik van water, zoals wordt voorgesteld in de brief "Water en bodem sturend"² en benut de kansen van hergebruik van gezuiverd water in de waterketen.

Bescherm onze strategische watervoorraden, zowel kwantitatief door regulering van onttrekkingen, als kwalitatief door de aanpak van verontreinigingen aan de bron. Bijvoorbeeld door in EU-verband te zorgen voor meer verboden op (zeer) zorgwekkende stoffen of door invoering van Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld medicijnen en cosmetica zoals voorgesteld in de EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater.³

Geef water een betere plek in het NPCE. Bijvoorbeeld door een transitieteam voor water in te stellen (pag. 157 NPCE). Dat team kan met concrete voorstellen komen over hoe we in Nederland kunnen toewerken naar een circulaire waterketen.

Is de staatssecretaris bereid om water beter te integreren in het Uitvoeringsprogramma van het NPCE?

Hoe kijkt de staatssecretaris naar een transitieteam voor water?

Belemmeringen wegnemen en versnellen

Waterschappen zijn al jaren actief in het terugwinnen van grondstoffen en energie uit rioolwater. Zo kunnen waterschappen 18 verschillende grondstoffen uit dit water terugwinnen, zoals celuloose, fosfaat, bioplastics & vetzuren, Kaamera en biomassa. Om hergebruik van afvalstoffen te bevorderen zit in veel gevallen wet- en regelgeving in de weg. Die stamt nog uit de jaren '70, toen men uitging van de gedachte dat een product of activiteit altijd leidt tot een afvalstof. De waterschappen willen af van het stempel 'afval' voor de reststromen van de rioolwaterzuiveringen. Het ministerie van I&W is gestart met de voorbereiding van ministeriële regelingen voor specifieke grondstoffen, als struviet en cellulose

uit rioolwater, om ervoor te zorgen dat deze niet meer als afval worden aangemerkt. Daarmee kunnen de waterschappen verder worden geholpen. Maar de ervaring leert dat dit soort processen erg lang duren (bijna 6 jaar voor een rechtsoordeel voor struviet!).

Er zijn nog 16 andere grondstoffen die deze "einde afvalstatus" nodig hebben. Daarnaast hebben andere sectoren, zoals de afvalverwerking, ook behoefte aan dit soort regelingen. Om het doel van 'Nederland circulair in 2050' te halen is dus een veel hoger tempo noodzakelijk.

Hoe gaat het kabinet meer tempo maken zodat het doel "Nederland circulair in 2050" kan worden gehaald?

Kan de staatssecretaris meer capaciteit en middelen vrijmaken voor de ontwikkeling van ministeriële regelingen voor grondstoffen uit afvalwater?

Waterschappen hebben meer rechtszekerheid nodig dan hun eigen oordeel of iets wel of geen afvalstof meer is. Als bestuurders miljoenen euro's gemeenschapsgeld gaan inzetten om grondstoffen terug te winnen uit afvalwater, moet het wel duidelijk zijn dat deze grondstoffen niet als afval worden gezien door handhavende instanties.

Vindt de staatssecretaris ook dat een nieuwe balans nodig is tussen verschillende ambities: enerzijds bescherming van mens en milieu en anderzijds de doelen van circulariteit?

Op welke manier wordt hiermee omgegaan in de actualisatie van het milieubeleid, het NMP?

Waterschappen zien graag meer concrete en structurele beleidsmaatregelen van het rijk. Met daarbij voldoende capaciteit en middelen. Alleen dan kunnen we concrete stappen zetten naar een circulaire economie in 2050.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/25/water-en-bodem-sturend>

³ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2022A09845

Meer informatie:

Tessa Maas, 0651382490

tmaas@uvw.nl